

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

A Brassói Magyar Kassának, az E. M. K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.

Szerkesztőiroda

Brassó, Kapu-tér 24. szám alatt.

hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Felolvasó szék

Dr. ZAKARIÁS JÁNOS.

Készítési díjazás nem fizet.

Lapkiadóhely:

A Közművelődési Irodalmi és Művelődési Részlet. Kolozsvár.

Kiadó: Bernstein Márk — Brassó, Közművelődési Nyomda.

Hírmondóknak levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:

Írlyben határban havi, vagy
vándor postán három:
Egyre évi 3 ft — kr
Külsőre 3 — 30
Földön egész évi 20 frank.

Legyen az 5 ft 30 k a kapható
a kishírlapban a Gross Gazda
nál kishírlapokért.

Hirdetők töltetnek a kiadók
hivatalban

Hirdetési díj:

4 határban háromszor vagy
határban 5 ft. Vándor
határban hirdetésekkel
hirdetők. Hirdetők egy
határban 30 ft. 30 ft.
határban hirdetők
határban hirdetők

Írlytől kishírlap 50 ft 10 kr

Hirdetők és hirdetők díj
határban hirdetők

A párbaj.)

Budapest, okt. 18.

A párbaj ellen szökőnkön és ez-
közül körülbelül ennyit ér, mint az
eső ellen haragzani.

Ezzel nem akarjuk kiszebbíteni azt
a mozgalmat, ami a párbaj-mánia ellen
indult, és a melyhez ma is és ször-
vára közgőlése is csatlakozott. Csak
teketednek bátorodunk annak sikerében.
Igen nagy alapjaiban van ennek az
egész párbajjellemző mozgalmak. A párbaj
ugyanis csak okozat, csak követke-
zmény. S megszüntetése csak egy képe-
let, ha megszüntetjük iparkodunk az okot,
a sértetéseket mináit, a melynek a
párbaj csak okozata.

Nagyon egyszerű dolga volna a párbaj
felgymolgni után eltiltani mindenféle
hivatalnokokat, a független állása em-
beret pedig rengeteg szigorú büntet-
tővel eltiltani a párbajozástól.
De ezeknek a drákói rendelkezéseknek
abszolút semmi sikere sem lesz. Az
emberek tovább fognak párbajozni, ha arra
a társadalom községi ösztön.

Sőt minél nagyobb büntetést szabnak
a párbajra, annál nagyobb gyávaságnak
fogja a társadalom tartani a párbajtól
volta megmentését.

Határozottak és feliratokkal ép oly
kevéssé fogják a párbajt eltorolni, mint
a törvényekkel. Mert a magyar büntet-
tőrendszert egy megváltoztatni, hogy
a viriditási párbaj községek számára
közvetlenül kiskisletnek, a halálos
párbaj gyilkosságnak minősítse és aként
is büntesse, mindaddig nem lehet, míg a
magyar elsenekig az egész magyar

magyar társadalom nem szankcionálja ezt
a feladást.

Soha törvény nem ellenkezik a
nemzeti feladással és szellemmel. A mi
túl a magyar nemzet szellemé és fel-
adása, lovaság, legényi fogja alakítani a
párbajt, addig a büntető-törvényünk is
költségbe kerül, hogy tegyen a közönsé-
g gyilkosát és a párbaj között.

Egyesre, egy tollonvalán, egy
törvény-paragraffussal a párbajt nem ír-
hatjuk ki társadalmunkból. Evtizedek
közvetlenül nem lehet. Ez az egész
társadalmunk odfig kell művelni és
nevelni, hogy a párbaj, mint fölösleges
intézmény, magától megszűnjön.

Sok mindentől okosodást olvastunk
a párbajzás feloldását diaváról, sokan
meg az újságokat is okozták e miatt. De
az igaz az, hogy az emberek, vagy
merre bevalani. Mi kimonájk azt nyen-
es és szent: Társadalmunkban sok a
paraszt s közéletünkben sok a gazember.
Ez a legfőbb oka a párbaj-mániának.

A társadalom művelését és nevelé-
től — de azért őr — elemi a folyo-
nos sértetéseikkel szaporítja a párbaj-
t. A földön a földön a földön a földön
kétszáz évezredes kép számban és
vakmerőségben megneveltek. Ezeknek
a közéletből való kigymolása szintén
szaporítja a párbajokat, mert ezek az
elemek a párbajt azért is keresik a be-
csületvesztésért, mert az társadalmi
habilitáció hiánya.

Bővebben vagyunk a tehetettség, sőt
szentis émbereknek, de ugyanevett in-
teligenz osztályunknak, egy általa nem
tartozik az európai műveltség s a jó
nevelés emelke közé. Az a butyirizmus,
a melynek elsenekig az egész magyar

nemzetet illetik, tényleg megvan bizonyos
körökben. Ez szűl a sok összeütöztet,
konfliktus és az ellát.

A kétes existenciájú vagy multu
embereknek vakmerő szerepelése azért
járul hozzá a párbajok szaporodásához,
mert magukba még a becsület dolgában
is azok akarnak dominálni, kik abban a
legszegényebbek. S minthát a társadalom
nagy zömének nincs elegendő éle látsra
arra, hogy megkülönböztessen az igazán
becsületes embereket a fölg becsületese-
ktől, a lovaságis intézménye, a párbaj
az egyetlen próbaköve a becsületnek
s fenn kell tartani a párbajpékek és párbaj-
tevékenység közötti különbséget, mert
ha bármennyire is tulajuk az egye-
lőse elveit, két dolgaiban mindig kell, hogy
különböztet tegyük az emberek között a
csak egyike az ész, a másik pedig a
becsület.

A baj csak az, hogy a lovaságis
intézményével is visszaellen, a mennyiben
napjainkban nem a lovas és becsület
ember ének vele, hanem legelőbb
azt, a kik ennek a külső forma-
gálással leplezik több becsületességüket.
S ha valaki nem, az a járati
lovaságis egész intézményét és a párbaj,
akár éppen az fogja, hogy a párbaj-
kepleten emberek párbajoznak a leg-
többet.

Látvánval mindendezből, hogy a párbaj
kellend rendelkezésekkel kiirtani,
a közszellem regenerálása nélkül nem lehet.
Mert a párbaj szabott büntetés szigo-
ritása nem tartatja vissza a párbajtól
azt, ki a társadalom községi airta. S a
becsületesség és rágalmasz büntetésének
szankcionálása sem fogja a sértett leigazt
a párbaját a bírósághoz vagy esküdtékhez

elvitelni. Eképp nem eozda, hogy gyakran
megtorlani, miköz a közéleti veldősebb
alpusztult, a miköz is család legelősebb
tagja örökölje az uralmat. E szokás van mai
napig is érvényben.

Két körülmény folyt be igen nagy mé-
rtékben arra nézve, hogy a kiráregnek nem
csak az egész rendszert, hanem politikai
haberkák feljutott ki. Az egyik a hajdan
hatalmas Buzsácznak ép azon időre eor-
re mos hanyatlása volt. Buzsák, mely a 14-ik
század vége felé már csak Konstantinápoly
és a körözött (közvetlenből állott, éres-
vén a folyozónan terjedősebb török részü-
ről a vesztett, mindent elhagyott annak el-
hárítására és az uralkodó Palaeologusok ábr-
hanyosnak csak figyelték a megújuló török
tróvilloságokat. Utarkaban ndha éretek
tárlatkozott a menekülő Osmán hercegek,
kiket mindig iszonyt láttak, a mennyiben
igen alkalmas fegyverzetű eszközök szolgá-
talt a szankciónk ellenében. Majd hajszuk
elleni kőszármény sereggekkel is támogat-
talt a menekülteket, sőt — török törzseket
is ártítottak ellen — a török hercegekkel is
léptek véme föl törökországon. Az egykori
Buzsák az ebből kezdett alkalmas mindig
a magyar javára igyekezett kibeszélni, a mi
szemben csak késleltető, nem gátolva meg
elkerülhetetlen bukását.

Igen nagy mértékben előmozdította a za-
varokat, sőt mélyenlyan egyanya volt előde-
zője azoknak, a hatalmas jancis sereg, melynek
uralma ép oly merőven növekedett, hogy
már nem nyugotól a földől kiérő török nyu-
gatra. A jancisok helyettese lassankint egy
nagy lett, hogy a szankción sereg egyezre
az ő közökbe került, mint a kik tetőzetén
tartották föl, vagy emeltek föl azokat a
trórs. Az ő elemek a harcra volt; ott sze-
retek maguknak dícsőségét, aszkámat, vagy
ha alkalm volt, ott jutottak be a földbe
má paradicsomba és minőlyet minőlyre
egy becsületese padisah által nem volt
kísérta, pártl fogták a harcraizsok trórs-
veleket, mert hát ilyen volt mindig azok,
akéig mintegy a trón elsenegyeire váltak a
jancisok, mely körülmény talán elől: Mar-
buri rá a későbbi reformátor szankción: Sa-
hadud 1826-ban, hogy őket kiirtás.

vonzani a kívánt "előélet" elnyeréséért,
ha a bírói ítéletnek nincs meg a magyar
társadalmi sulya és az esküdtései vé-
rdekinek hiányzik a bíróság.

Keresztbéli azonban a párbajhoz a
műveltség általános terjedésén kívül a
párbaj körül épülő egérségnek és meg-
biztatásnak valóban becsület és humá-
nus eljárás, a melynek kötelességű min-
den összeütöztet lefogott békén, párbaj
nélkül elintézni.

Nem kell külön béké-bíró-ságokat
felállítani, hanem minden párbaj-egy meg-
biztatni tekintet magukat békéltető bírósá-
gok és járának el valóban lovasiasan
s a pistolyt és kard tartassék fenn cu-
pán a kigyeleltetésben, rendkívül esze-
retek, a melyek teljesen látna soha sem
lesznek kigyelelt, a minőlyek nagy ére-
telni konfliktusok mindig lesznek, a mig
az emberek nem szoktak társadalmi

Különbén a ki a mi társadalmi vi-
szonyaink között a párbaj ellen komolyan
küzdési akar, az két kötelességet teljes-
síteni.

Az egyikkel ünnagának tartozik. Ez
az, hogy társalmon meg jól látn, mert így
mások tartózkodni fognak attól, hogy
megsértsék.

A másikkal másoknak tartozik. Ez
az, hogy ne sértsen meg senkit.

Porcsolt Kálmán.

Politikai hírek.

A királyi Budapestben. A király elő-
törtélen reggel 6 óra 13 perczkor Gödöllő-
ről Budapestre érkezett. A keleni pályán vár-
ból egyenesen a budai városlátóba hajlatott,
hol d. e. 10 órakorátörősen kihajlatott. Ezen
audienzián sokan jelenek meg, köztük

gára. A jancisok helyettese lassankint egy
nagy lett, hogy a szankción sereg egyezre
az ő közökbe került, mint a kik tetőzetén
tartották föl, vagy emeltek föl azokat a
trórs. Az ő elemek a harcra volt; ott sze-
retek maguknak dícsőségét, aszkámat, vagy
ha alkalm volt, ott jutottak be a földbe
má paradicsomba és minőlyet minőlyre
egy becsületese padisah által nem volt
kísérta, pártl fogták a harcraizsok trórs-
veleket, mert hát ilyen volt mindig azok,
akéig mintegy a trón elsenegyeire váltak a
jancisok, mely körülmény talán elől: Mar-
buri rá a későbbi reformátor szankción: Sa-
hadud 1826-ban, hogy őket kiirtás.

Ekézők magyarázatok meg a mindu-
talán kétségtelen tényrevalók, melyek elege
is a török egykori kité — más fele — te-
tessezen eszokottak. Ilyen volt, hogy azok-
ból egy-kettőt felmentésért, mindjárt a 1405-
ben I. Bajazid halála után a 4 testvér között
kötött s 10 évig tartó közrelele a trórt; i-
lyen a II. Mohamed — Konstantinápoly el-
polgálosának — 1481-ben történt elhalálo-
zását baolalt testvérsérből. Igen dróka
alább ennek az egyik trórsveleket. Ezen
sőtörtélen ekkorátörő a Nyugaton már hasznu
bíróságra kiharóztak. Bár a jancisok
is ő pártján álltak, mégis kénytelen volt
több rendbeli megerezés után Egyiptomba
menekülni. Majd egy újabb vesztett eszt
a rhodosi lovagok pártfogására fordult,
kik örömmel fogadták a mohamedán herce-
get, mint a ki keresztény védelmet keres.
A törökök és lovagok közti versalkodásoknak

TÁRCZA.

A szultánok trónja.

Nemrég ünnepelte meg egész Török-
ország nagy fölélekedést II. Abdul Hamid
szultán születésének 17-ik évfordulóját.
1876. szeptember 1-én kötötte föl a padisah
Konstantinápolyban „Ejü deimjái” ban a
proféta karját, mint az uralkodás megke-
szedés jeleit és ez idő óta szultán, engedve
a nyugati hatásoknak, folyton halad előre.

Mindenféle a tehetettség kigyeleltet-
veléi találkoznak. Az új — eddig til ismerte-
len — intézmények egész országba terjed-
tek, a kisműveltségű és egy pár és által
rendkívül lépeket tett, a nemzetiségit
apirizációk által tartottat iskolák által okasít
támogatták; ipar is kereskedés — a folyo-
nos épült vasúti vonalak mellett — szor-
londultak el; és hogy mindig nemcsak
azs fradiz, azon kialisit is lesz bebizonyít-
talt, melyek az országban a törökországnak
nemcsak fölélekedésnek fogják. Sőt a Török-
ország egyezreket egyezreket és ez óvándor-
kozott a török kishírlap meg halv zavarok
okozta elmaradást is a kishírlapok pótolni.

A belső béké hiánya mindenesetre az,
mely elől sorban volt eddig valamely nép fej-
lődésének. A törökök törőreimben végiglovasz-
ban nemcsak a halván világrészen viróit
kigyeleltet, sőt, hanem az ország becsületén
dől zavarok szankcionálása látszik, melyek
részét majdnem kivétel nélkül min-

dig akar és ott kapcsolódnak egész a miköz
és a hol a trórsédek vezedelése ügye lép
föl. Ebből látszik azok a világrészek, a mi-
nélköllyi köreketek volna talánunk föl egy
nemzet életében és melyek időre ugyanabban
az irányban kapcsolnak, a mely irányban
sőt emelke határokat és zörőketek
nyugat felé. Összevagyva, a törökországi
stratégia, ott is, mint a régi magyarok
törőrsé voltak okozta, melyek édes a chin
(csin) állott.

A 13-ik század elején a mongolok által
megszorított Kín-Ázsia felől a törökök
lassankint Kín-Ázsia felől, hol sikertelen
az egyik vezedelés: Osmannak a 14-ik század
elején egyezkedésen jutni. Osmán, ki a mai
dynastia megtelepítőjének tekintik, volt az,
ki mint első vette föl a szankción — címet,
melyhez az arab uralkodó helyettesítésével
és Arabia előlvalással a „Khalifa” (Mohamed
párbaj helytartója) cím is járult.

Nemcsak, meg ugyane század utolsó
negyedeiben I. Murad által — kinek időszá-
dát majdnem meg egész Balkán feligazgat
a törökök hadseregbe került — történt először,
hogy egyik fél, ki függetlenítésen állta magát,
összeesetett szorított, mint ő megindult,
kik meggyakították és lejeleztette. Eme vé-
gezés, amelyen ő is megsezt az örkörszédek
rend s későbbi vezét az Osmán-ház ama so-
kára, hogy ne mondjuk törőrsérszert in-
tercedése, mely szorított a szultán és az okozai
előrel bírmunk szabadon rendelkezhetők és
annak ábradása meg szorította volna, hogy
kik hajszuk a trórsok jogot formálók között

